

Krystyna Szczechowicz, Robert Dziembowski

Występowanie do państw członkowskich UE o wykonanie kar o charakterze pieniężnym w świetle decyzji ramowej Rady 2005/214

Studia Prawnoustrojowe nr 15, 129-139

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krystyna Szczechowicz

Robert Dziembowski

Katedra Prawa Karnego Materialnego

Wydział Prawa i Administracji UWM

Występowanie do państw członkowskich UE o wykonanie kar o charakterze pieniężnym w świetle decyzji ramowej Rady 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. i uregulowań polskich po jej implementacji

Uwagi ogólne

Właściwie nieograniczone możliwości migracji osób na terenie zjednoczonej Europy, jakie przyniosło przyjęcie Konwencji wykonawczej z dnia 19 czerwca 1990 r. do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, wymagają sięgania po instrumenty umożliwiające szybsze i efektywne wykonanie orzeczonych kar o charakterze pieniężnym, tj. takie, które urealnią ich wykonanie niezależnie od tego, w jakim państwie kara została orzeczona i w jakim osoba skazana aktualnie przebywa. Instrumenty te winny stanowić realny środek zapobiegający możliwościom unikania odpowiedzialności karnej sprawców przestępstw i wykroczeń, wobec których orzeczono kary o charakterze pieniężnym.

Odpowiedzią na te potrzeby jest decyzja ramowa Rady 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym¹. Stanowi ona kolejny etap w realizacji celu, jaki Rada Europejska postawiła sobie w konkluzjach z Tampere (z dnia 15–16 października 1999 r., przyjętych przez Radę Europejską w dniu 30 listopada 2000 r.), a więc wcielenie w życie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych na terenie Unii Europejskiej.

¹ Dz.Urz. UE L 76 z 22 marca 2005 r.

Treść preambuły decyzji nie pozostawia wątpliwości co do intencji Rady UE w tym zakresie. Wskazuje ona, iż zasada wzajemnego uznawania powinna mieć zastosowanie do kar o charakterze pieniężnym, wymierzonych przez organy sądowe lub administracyjne w celu ułatwienia egzekwowania takich kar w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym wymierzono kary. Nadto niniejsza decyzja ramowa powinna obejmować także kary o charakterze pieniężnym wymierzone w związku z naruszeniem przepisów ruchu drogowego.

Zgodnie z art. 2 i 4 decyzji, rola władz centralnych winna być ograniczona do pomocy praktycznej i administracyjnej. Prowadzi to do swobodnego i niczym nieograniczonego przepływu orzecznictwa sądowego i innych organów państwa w odniesieniu do przestępstw lub wykroczeń zgodnie z prawem państwa wydającego, pod warunkiem że dana osoba miała możliwość skierowania sprawy do rozstrzygnięcia przez sąd właściwy także w sprawach karnych. Przepływ ten stanowi realny środek w dziedzinie szeroko rozumianego prawa karnego, który opiera się w całości na zasadzie wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych.

Rzeczpospolita Polska jako państwo członkowskie UE zobowiązana była do wprowadzenia do krajowego porządku prawnego przepisów umożliwiających wykonanie orzeczeń dotyczących kar o charakterze pieniężnym. Implementację decyzji ramowej Rady 2005/214/WSiSW stanowiło wprowadzenie do k.p.k. na mocy ustawy z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw rozdziałów 66a i 66b oraz działu XIIa do kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Kary o charakterze pieniężnym w odniesieniu, do których można wystąpić do innego państwa o ich wykonanie

Artykuł 611fa k.p.k. stanowi, że w razie prawomocnego orzeczenia przez sąd polski wobec obywatela polskiego lub cudzoziemca grzywny lub środka karnego w postaci nawiązki lub świadczenia pieniężnego, a także w razie zasądzenia od sprawcy kosztów procesu sąd może wystąpić o jego wykonanie bezpośrednio do właściwego sądu lub innego organu państwa członkowskiego UE, zwanego w niniejszym rozdziale „państwem wykonania orzeczenia”, w którym sprawca posiada mienie lub osiąga dochody albo ma stałe lub czasowe miejsce pobytu.

Pobieżna analiza cytowanego przepisu wskazywałaby, że wystąpienie może dotyczyć: grzywny, nawiązki, świadczenia pieniężnego, zasądzonych kosztów procesu. W tym miejscu trzeba jednak zwrócić uwagę na brzmienie art. 1 lit. b decyzji ramowej z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym, w myśl którego „kara o charakterze pieniężnym” oznacza zobowiązanie do zapłaty:

i) określonej w orzeczeniu kwoty pieniężnej w związku z popełnieniem przestępstwa lub wykroczenia;

ii) zadośćuczynienia zasądanego w tym samym orzeczeniu na rzecz pokrzywdzonych, jeżeli pokrzywdzony nie może w ramach tego postępowania zgłaszać roszczeń cywilnoprawnych, a sąd działa w ramach wykonywania swojej właściwości w sprawach karnych;

iii) kwoty pieniężnej na poczet kosztów postępowania sądowego lub administracyjnego prowadzącego do wydania orzeczenia;

iv) kwoty pieniężnej na rzecz funduszu publicznego lub organizacji pomocy ofiarom określonej w tym samym orzeczeniu.

Z art. 1 lit. b pkt ii wynika zatem, że niedopuszczalne jest występowanie o wykonanie środków karnych w postaci obowiązku naprawienia szkody orzeczonych w sprawach karnych, a także nawiązki orzekanej na rzecz pokrzywdzonego w celu zadośćuczynienia. W postępowaniu karnym pokrzywdzony, co do zasady, może zgłaszać roszczenia cywilnoprawne.

Pojawia się więc problem, jak dokonać wykładni zapisu prawa krajowego zawartego w art. 611fa w zakresie nawiązki. Odnieść się tu należy do obowiązku wykładni przepisów przyjętych w wyniku implementacji decyzji ramowej zgodnie z jej treścią i celem.

W związku z wydaniem przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości (ETS) orzeczenia w sprawie M. Pupino należy stwierdzić, że na krajowych organach stosujących prawo spoczywa obowiązek dokonywania prounijnej (a nie tylko prowspólnotowej) wykładni prawa krajowego. Prounijna wykładnia odnosi się przede wszystkim do decyzji ramowych². W ww. sprawie ETS stwierdził, że „do sądu krajowego należy zbadanie, czy w przedmiotowej sprawie zgodna wykładnia prawa krajowego jest możliwa” (teza 47 i 48 wyroku) i ostatecznie orzekł, że „sąd krajowy ma obowiązek wzięcia pod uwagę całości norm prawa krajowego i dokonania wykładni, na ile to tylko możliwe, w świetle brzmienia oraz celów rzeczonyj decyzji ramowej”³. Przyjmując, zatem należy, że w oparciu o art. 611fa niedopuszczalne będzie występowanie o wykonanie środków karnych w postaci obowiązku naprawienia szkody orzeczonych w sprawach karnych, a także nawiązki orzekanej na rzecz pokrzywdzonego w celu zadośćuczynienia.

Powyższe odnosić się będzie do nawiązek orzekanych na podstawie art. 46 § 2, art. 57a § 2 i art. 290 § 2 k.k. Możliwe będzie natomiast wystąpienie do właściwego organu państwa członkowskiego UE o wykonanie orzeczenia w zakresie nawiązki orzekanej na podstawie art. 47 k.k. Nawet w odniesieniu do nawiązek orzekanych na tej podstawie nie można jednak przyjąć, że

² Zob. G. Krzysztofuk, *Obowiązek prounijnej interpretacji prawa karnego*, „Studia Iuridica” 2006, XLVI, s. 209–210.

³ Wyrok ETS z 16 czerwca 2005 r. w sprawie Marii Pupino, C-105/03b (Dz.Urz. UE z 2005 r., C 193/3).

w każdym przypadku możliwe jest wystąpienie o jej wykonanie. Zważyć należy bowiem na treść art. 1 lit. b pkt iv, który odnosi to do kwoty pieniężnej na rzecz funduszu publicznego lub organizacji pomocy ofiarom określonej w tym samym orzeczeniu.

Podzielić należy pogląd S. Steinborna, że trudno wszystkie podmioty wymienione w art. 47 k.k., na rzecz których orzekane mogą być nawiazka i świadczenie pieniężne, uznać za fundusze publiczne lub organizacje pomocy ofiarom przestępstw. W zasadzie beneficjentami nawiazki orzekanej na podstawie art. 47 § 3 k.k. i świadczenia pieniężnego orzekanego na podstawie art. 49 § 2 k.k. są jedynie podmioty udzielające pomocy ofiarom przestępstw, czego wymaga wskazany przepis decyzji ramowej⁴.

Inaczej jest w sprawach o wykroczenia. Ponieważ w postępowaniu tym nie występuje akcja cywilna jako postępowanie adhezyjne, dlatego w razie prawomocnego orzeczenia przez sąd polski wobec obywatela polskiego lub cudzoziemca grzywny lub środka karnego w postaci nawiazki, a także świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 28 § 4 k.w., jak również w razie zasądzenia od sprawcy kosztów procesu sąd wykonujący orzeczenie może wystąpić bezpośrednio do właściwego sądu lub innego organu państwa członkowskiego UE, gdzie znajduje się jego mienie albo osiąga on dochody, względnie gdzie na stałe lub czasowo przebywa, o ich wykonanie⁵.

Zakres podmiotowy orzeczeń

Prawomocne orzeczenia, w których sąd polski będzie mógł wystąpić do właściwego organu państwa członkowskiego UE o wykonanie kar o charakterze pieniężnym, winny być wydane wobec obywatela polskiego lub cudzoziemca (art. 611fa § 1 k.p.k.).

Artykuł 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach⁶ określa, że cudzoziemcem jest każdy, kto nie posiada obywatelstwa polskiego, czyli zarówno obywatel państwa obcego, jak i bezpaństwowiec.

Ustawodawca Polski ograniczył przekazanie orzeczenia do wykonania jedynie do sprawców będących osobami fizycznymi. Nie jest tym samym dopuszczalne wystąpienie do innego państwa członkowskiego z wnioskiem o wykonanie kary pieniężnej orzekanej wobec podmiotów zbiorowych. Natomiast decyzja ramowa 2005/214/WSiSW w art. 1 lit. a określa, że orzeczenia, do jakich się odnosi decyzja, to prawomocne orzeczenia nakazujące osobie

⁴ Tak S. Steinborn, [w:] J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. II, Lex 2010, *Komentarz do art. 611fe*.

⁵ Zob. komentarz do art. 116b w: A. Skowron, *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Lex 2010.

⁶ Tekst jedn.: Dz.U. z 2006 r., nr 234, poz. 1694 z późn. zm.

fizycznej lub prawnej uiszczenie kary o charakterze pieniężnym. Dalsze uregulowania potwierdzają tę zasadę. Artykuł 4 ust. 1 określający państwo członkowskie, do którego należy wystąpić, wskazuje, że w przypadku osoby prawnej winno to być państwo, w którym ta osoba posiada zarejestrowaną siedzibę. Dodatkowo zasada ta zostaje wyartykułowana w szczególności sposób w art. 9 ust. 3, który stanowi, że kara o charakterze pieniężnym nałożona na osobę prawną podlega egzekucji, nawet jeżeli państwo wykonujące nie uznaje zasady odpowiedzialności karnej osób prawnych.

Wystąpienie o wykonanie orzeczenia o grzywnie, środka karnym w postaci nawiązki lub świadczenia pieniężnego albo orzeczenia zasądzającego od sprawcy koszty procesu może zostać skierowane do państwa członkowskiego UE, w którym sprawca:

1) posiada mienie – chodzi tu zarówno o własność rzeczy ruchomych, jak i nieruchomości;

2) osiąga dochody – odnosi się to do każdego legalnie uzyskiwanego dochodu, niezależnie od jego źródła;

3) ma stałe miejsce pobytu – odnosi się to do miejsca pobytu w innym państwie członkowskim UE, w którym skazany pozostaje z zamiarem stałego tam zamieszkiwania;

4) ma czasowe miejsce pobytu – chodzi tu o przebywanie w określonej miejscowości na terytorium jednego z państw członkowskich UE, które nie ma jednak charakteru pobytu stałego.

Sposób sformułowania przepisu art. 611fa § 1 wskazuje, że sąd polski, zanim podejmie decyzję w przedmiocie wystąpienia o wykonanie orzeczenia, powinien ustalić w sposób niebudzący zasadniczych wątpliwości, iż zachodzi przynajmniej jedna ze wskazanych powyżej okoliczności.

Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r.⁷ określa zasady przemieszczania się obywatel Unii oraz pobytu na terytorium innych państw członkowskich, w tym stałego pobytu. Obywatele Unii posiadają prawo pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego przez okres 3 miesiące bez wypełniania jakichkolwiek warunków i formalności innych niż posiadanie ważnego dowodu tożsamości lub paszportu (art. 6). Dalszy okres pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego dyrektywa dzieli na dwa etapy. Pierwszy to okres pobytu przekraczający 3 miesiące, ale trwający do 5 lat. W tym wypadku muszą jednak być spełnione wymogi określone w rozdziale III dyrektywy. Natomiast w rozdziale IV przyjmuje się ogólną zasadę, że obywatele Unii, którzy legalnie zamieszkują w innym państwie członkowskim nieprzerwanie przez okres 5 lat,

⁷ Dyrektywa 2004/38/WE w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich (Dz.Urz. UE L 158/77 z 30 kwietnia 2004 r.).

mają prawo stałego pobytu w tym państwie. Oznacza to, iż dyrektywa uznaje za pobyt stały dopiero przekroczenie okresu pięcioletniego nieprzerwanego legalnego zamieszkiwania w danym państwie. Ciągłości pobytu nie naruszają przy tym przejściowe okresy nieobecności, nieprzekraczające ogółem 6 miesięcy w roku, lub dłuższe okresy nieobecności obejmujące 12 kolejnych miesięcy z ważnych powodów, np. ciąży i porodu, poważnej choroby, studiów, kształcenia zawodowego lub oddelegowania w innym państwie członkowskim lub państwie trzecim.

Uregulowania te winno się uwzględniać przy ocenie, czy mamy do czynienia z pobytem stałym, czy też czasowym.

Organ polski uprawniony do wystąpienia

Artykuł 611fa k.p.k. reguluje zasady występowania o wykonanie orzeczenia wydanego przez sąd polski w zakresie orzeczonej grzywny, środków karnych w postaci nawiązki lub świadczenia pieniężnego lub też orzeczenia zasądzającego od sprawcy koszty procesu.

Podmiotem uprawnionym do wystąpienia do właściwego sądu lub innego organu państwa członkowskiego UE jest sąd. Artykuł 611fa k.p.k. nie określa jednak właściwości sądu.

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem S. Steinborna, że konieczne jest odwołanie się do przepisów ogólnych określających właściwość sądu i przyjęcie, iż w trybie art. 611fa § 1 k.p.k. orzeka sąd rejonowy lub okręgowy właściwy miejscowo i rzeczowo do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Jeżeli wcześniej doszło na podstawie art. 25 § 2, art. 36, 37 lub 43, a także art. 11a przep. wpraw. k.p.k. do przekazania sprawy, w której zapadło wskazane w art. 611fa § 1 orzeczenie, należy przyjąć, że przekazanie rozciąga się również na orzekanie w przedmiocie wystąpienia o jego wykonanie w innym państwie członkowskim UE. Powyższe oznacza, że co do zasady właściwy w tym zakresie będzie sąd, który w pierwszej instancji wydał orzeczenie mające podlegać wykonaniu w innym państwie członkowskim UE⁸.

Takiemu rozwiązaniu przeczy wykładnia funkcjonalna i uregulowania przyjęte w kolejnych przepisach w szczególności w art. 611fc. Wskazują one za celowe i zasadne uznanie, że właściwy do wystąpienia do innego państwa członkowskiego UE będzie sąd właściwy według przepisów kodeksu karnego wykonawczego określony w art. 3 § 1 oraz art. 55 k.k.w. (w przypadku zastępczej kary grzywny orzeczonej w razie uchylania się skazanego od wykonania kary ograniczenia wolności).

⁸ Tak S. Steinborn [w:] J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn, op. cit., t. II, *Komentarz do art. 611fe*.

Jakkolwiek omawiane uregulowania zostały zawarte w kodeksie postępowania karnego, to wystąpienie z wnioskiem będzie miało miejsce na etapie postępowania wykonawczego. To sąd właściwy według art. 3 § 1 k.k.w. prowadzący postępowanie wykonawcze będzie stwierdzał, że nie jest możliwe wykonanie kar o charakterze pieniężnym na terytorium Polski i celowe jest wystąpienie do innego państwa członkowskiego. Dodatkowo konsekwencją wystąpienia z wnioskiem do innego państwa członkowskiego UE w myśl art. 611fc § 1 k.p.k. jest zawieszenie postępowania wykonawczego, do czego jest uprawniony sąd określony w art. 3 § 1 k.k.w. Nadto w art. 611fc § 3 k.p.k. wskazuje się, że w razie otrzymania informacji o niemożności wykonania orzeczenia w całości albo części z powodów innych niż wskazane w § 2 zdanie drugie sąd podejmuje zawieszony postępowanie celem jego dalszego prowadzenia. Zważywszy na fakt, że zasadą przyjętą w decyzji ramowej o karach pieniężnych oraz przepisach rozdziałów 66a i 66b jest bezpośrednie porozumiewanie się właściwych organów państwa wydania orzeczenia i właściwych organów państwa wykonania orzeczenia oczywiste jest, że nie może być takiej sytuacji, iż inny sąd będzie występował o wykonanie kar pieniężnych, a inny będzie zobowiązany i uprawniony do podejmowania pozostałych czynności. Prowadziłoby to do istotnych praktycznych problemów nawet w zakresie kontaktów z organami i sądami państw obcych i przepływem informacji⁹.

Inaczej sytuacja wygląda w odniesieniu do grzywien nałożonych w drodze mandatów karnych. Zgodnie art. 100 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, ściąganie grzywny nałożonej mandatem karnym następuje na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, czyli według przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁰. Nadto w art. 116b § 2 ustawodawca określił, że o wykonanie grzywny nałożonej mandatem karnym kredytowanym do właściwego sądu lub innego organu państwa członkowskiego UE może wystąpić wierzyciel uprawniony według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wierzycielem tym jest naczelnik właściwego dla miejsca zamieszkania zobowiązanego urzędu skarbowego (art. 19 § 1 w zw. z art. 22 ust. 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji), a jeżeli jest to należność na rzecz gminy o statusie miasta lub gminy wchodzącej w skład powiatu warszawskiego, właściwy organ gminy (art. 19 § 2 cyt. ustawy).

⁹ Podobnie A. Sołtysińska [w:] G. Jaworski, A. Sołtysińska, *Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych. Komentarz*, Oficyna 2010, *Komentarz do art. 611fa, Lex 210*.

¹⁰ Tekst jedn.: Dz.U. z 2005 r., nr 229, poz. 1954 z późn. zm.

Organ, do którego należy wystąpić i język w jakim należy sporządzić zaświadczenie

Sąd występuje o wykonanie orzeczenia do właściwego sądu lub innego organu państwa członkowskiego UE. W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 2 decyzji ramowej o karach pieniężnych każde państwo członkowskie ma obowiązek poinformować Sekretariat Generalny Rady o tym, który organ lub organy na mocy jego prawa krajowego są organami właściwymi zgodnie z tą decyzją ramową, w przypadku gdy to państwo członkowskie jest państwem wydającym lub wykonującym. Dotychczas Polska nie dopełniła tego obowiązku. Jak wynika ze złożonych oświadczeń, praktyka jest różna. Austria i Czechy wskazały konkretne sądy, inne państwa (np. Hiszpania) wskazują, że właściwe są sądy do wykonania orzeczenia.

Artykuł 2 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2005/214/WSiSW stanowi, że każde państwo członkowskie może wyznaczyć, jeśli będzie to konieczne z uwagi na organizację jego systemu wewnętrznego, jeden lub więcej organów centralnych odpowiedzialnych za administracyjne przekazywanie i odbiór orzeczeń oraz za wspomaganie właściwych organów. Taki organ centralny w swoim oświadczeniu wskazała np. Republika Cypryjska, Dania, Estonia, Holandia i Finlandia. W przypadku braku oświadczenia ze strony państwa członkowskiego, do którego chcemy wystąpić o wykonanie kary o charakterze pieniężnym, konieczne będzie ustalenie właściwego organu w oparciu o prawo krajowe tego państwa.

W myśl art. 611fa § 6 k.p.k. w razie trudności w ustaleniu właściwego sądu lub innego organu państwa wykonania orzeczenia sąd może również zwracać się do właściwych jednostek organizacyjnych Europejskiej Sieci Sądowej. Unormowanie to można uznać za odpowiednik uregulowania zawartego w art. 4 ust. 5 decyzji, aczkolwiek nie jest identyczne. W decyzji ramowej w myśl wskazanego przepisu sąd lub inny właściwy organ podejmuje niezbędne starania w celu uzyskania takiej informacji od państwa wykonującego, a czynienie tego poprzez Europejską Sieć Sądową jest tylko jedną przykładowo wskazaną możliwością.

Wystąpienie kieruje się bezpośrednio do właściwego sądu lub organu państwa wykonania orzeczenia, chyba że państwo wykonania określiło organ centralny, za pośrednictwem którego ma nastąpić przesłanie zaświadczenia.

W myśl art. 4 ust. 6 decyzji, jeżeli organ państwa wykonującego, który otrzymuje orzeczenie, nie jest właściwy do uznania go oraz podjęcia środków niezbędnych do jego wykonania, to przekazuje orzeczenie z urzędu właściwemu organowi i informuje o tym odpowiednio właściwy organ w państwie wydającym.

Wystąpienie o wykonanie kary o charakterze pieniężnym sąd każdorazowo kieruje wyłącznie do jednego państwa wykonania orzeczenia (art. 611fa

§ 2 k.p.k.). Przyjęte unormowanie ma na celu zapobieżenie sytuacji, w której jedno orzeczenie w zakresie tej samej kary zostałoby wykonane kilkakrotnie w różnych państwach członkowskich UE, do których równocześnie wystąpiono by o jego wykonanie. Ponowne wystąpienie do innego państwa wykonania orzeczenia może nastąpić jedynie w razie niewykonania albo częściowego wykonania orzeczenia (art. 611fa § 2 k.p.k.). Nie jest ważna przy tym przyczyna niewykonania czy tylko częściowego wykonania orzeczenia. Przyczyna może być tak natury prawnej, jak i faktycznej z uwagi np. na przeniesienie się skazanego do innego państwa członkowskiego.

Sąd występujący o wykonanie orzeczenia winien do poświadczonego za zgodność z oryginałem odpisu orzeczenia dołączyć zaświadczenie zawierające wszystkie istotne informacje umożliwiające jego prawidłowe wykonanie. Wzór zaświadczenia został określony w decyzji ramowej Rady 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym, który dodatkowo został uzupełniony decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. zmieniającą decyzje ramowe 2002/584/ WSiSW, 2005/214/ WSiSW, 2006/783/ WSiSW, 2008/909/ WSiSW, oraz 2008/947/ WSiSW i tym samym wzmacniającą prawa procesowe osób oraz ułatwiającą stosowanie zasady wzajemnego uznawania do orzeczeń wydawanych pod nieobecność danej osobie na rozprawie¹¹.

W Polsce wzór zaświadczenia został określony rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie określenia wzoru zaświadczenia stosowanego w razie wystąpienia do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie orzeczenia dotyczącego grzywny, środków karnych w postaci nawiązki lub świadczenia pieniężnego lub też orzeczenia zasądzającego od sprawcy koszty procesu¹². Nie zawiera on jednak elementów określonych decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. Zaświadczenie to powinno zostać przetłumaczone na język urzędowy państwa wykonania orzeczenia albo inny język wskazany przez to państwo (art. 611fa § 4 k.p.k.). Artykuł 16 ust. 1 decyzji ramowej o karach pieniężnych stanowi, że każde z państw członkowskich może w chwili przyjęcia tejże decyzji ramowej lub w terminie późniejszym oświadczyć w deklaracji złożonej w Sekretariacie Generalnym Rady, że będzie przyjmowało tłumaczenie w jednym lub kilku innych językach urzędowych instytucji Unii. Tak art. 611fa § 4, jak i art. 16 ust. 1 decyzji ramowej o karach pieniężnych nie wymagają natomiast przetłumaczenia orzeczenia, które dołączane jest zaświadczenie.

Oświadczenia państw członkowskich złożone do Sekretariatu Generalnego Rady o tym, który organ lub organy na mocy prawa krajowego są organa-

¹¹ Dz.Urz. UE L 81/24 z dnia 26 lutego 2009 r.

¹² Dz.U. z 2009 r., nr 55, poz. 455.

mi właściwymi zgodnie z tą decyzją ramową, w przypadku gdy to państwo członkowskie jest państwem wydającym lub wykonującym orzeczenie o karze o charakterze pieniężnym, oraz oświadczenia o języku, na jaki ma być przetłumaczone zaświadczenie, zostały umieszczone w zakładce „Police and Judicial Cooperation” na stronach internetowych Rady Unii Europejskiej¹³.

Dotychczas oświadczenia złożyły następujące państwa: Austria, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Węgry, Litwa, Łotwa, Holandia, Rumunia, Słowenia i Hiszpania¹⁴. Wskazały one następujące języki, w jakich będą przyjmowały zaświadczenia: Austria – niemiecki; Cypr – grecki, turecki, angielski; Czechy – czeski; Dania – duński; Estonia – estoński, angielski; Finlandia – fiński, szwedzki, angielski; Francja – francuski; Węgry – węgierski; Litwa – litewski, angielski; Łotwa – łotewski, angielski; Holandia – holenderski, angielski; Rumunia – rumuński; Słowenia – słoweński, angielski; Hiszpania – hiszpański, przy czym Austria dodatkowo oświadczyła, że na zasadzie wzajemności będzie uznawała tłumaczenie na każdy język urzędowy państwa członkowskiego UE, które akceptuje zaświadczenia w języku niemieckim.

Mając na uwadze liczbę obywateli polskich wyjeżdżających do Wielkiej Brytanii istotne jest, że w art. 4 ust. 7 decyzji ramowej o karach pieniężnych przyjęto, iż Zjednoczone Królestwo oraz Irlandia mogą powiadomić w drodze deklaracji złożonej w Sekretariacie Generalnym Rady UE, że orzeczenia wraz z zaświadczeniami muszą być przekazywane za pośrednictwem ich organu lub organów centralnych określonych przez nie w deklaracji. Deklarację taką złożyła Wielka Brytania, wskazując jednocześnie, że będą przyjmowane zaświadczenia sporządzone w języku angielskim.

Uwagi końcowe

Decyzja ramowa Rady 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym i uregulowania rozdziału 66a kodeksu postępowania karnego, będące wynikiem wprowadzenia do polskiego porządku prawnego tejże decyzji, umożliwiają wykonywanie orzeczeń dotyczących kar o charakterze pieniężnym w innych państwach członkowskich UE. Niewątpliwie przyjęte rozwiązania leżą w interesie wymiaru sprawiedliwości i dają realną możliwość wykonania takiego orzeczenia bez zbędnych formalności. Przyjęcie, że zasadą jest bezpośrednie komunikowanie się właściwych organów państwa wydania i wykonania orzeczenia, daje szansę na to, że instrument ten będzie szybkim i sprawnym narzędziem w egzekucji kar.

¹³ Zob. [online] <www.consilium.europa.eu/App/PolJu/Default.aspx?Detailid=209&cmsid=1585&lang=GA>.

¹⁴ Ibidem.

Summary

An appeal to Member States of the EU to enforce financial penalties in the light of framework decision of the Council 2005/214/WSiSW of 24 February 2005 and Polish regulations after its implementation

Keywords: The European Union, fine, criminal proceedings, Framework Decision.

The aim of the study is to indicate the changes introduced by Council Directive 2005/214/WSiSW of 24 February 2005 on the application of the principle of mutual recognition of financial penalties and on regulations of chapter 66a of Code of Criminal Procedure as well as section XIIa of Code on offences resulting from implementation of the directive in the Polish legal system. The regulations enable to make rulings on financial penalties in other Member States. Undoubtedly, the solutions are in the interest of the judiciary and enable to issue such decision without unnecessary formalities. Owing to the principle of direct contact between appropriate organs issuing and executing a ruling, the instrument is likely to be a quick and efficient tool in execution of penalties.